

Gödningskalk

(blandning af $\frac{1}{3}$ bränd och $\frac{2}{3}$ kolsyrad kalk)

från

Maltesholms (Sönnarslöfs) Kalkbruk

pr

Lyngsjö.

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2023

National Library
of Sweden

Order upptagas äfven af:

Gödningskalk

(blandning af $\frac{1}{3}$ bränd och $\frac{2}{3}$ kolsyrad kalk)

från

Maltesholms (Sönnarslöfs) Kalkbruk

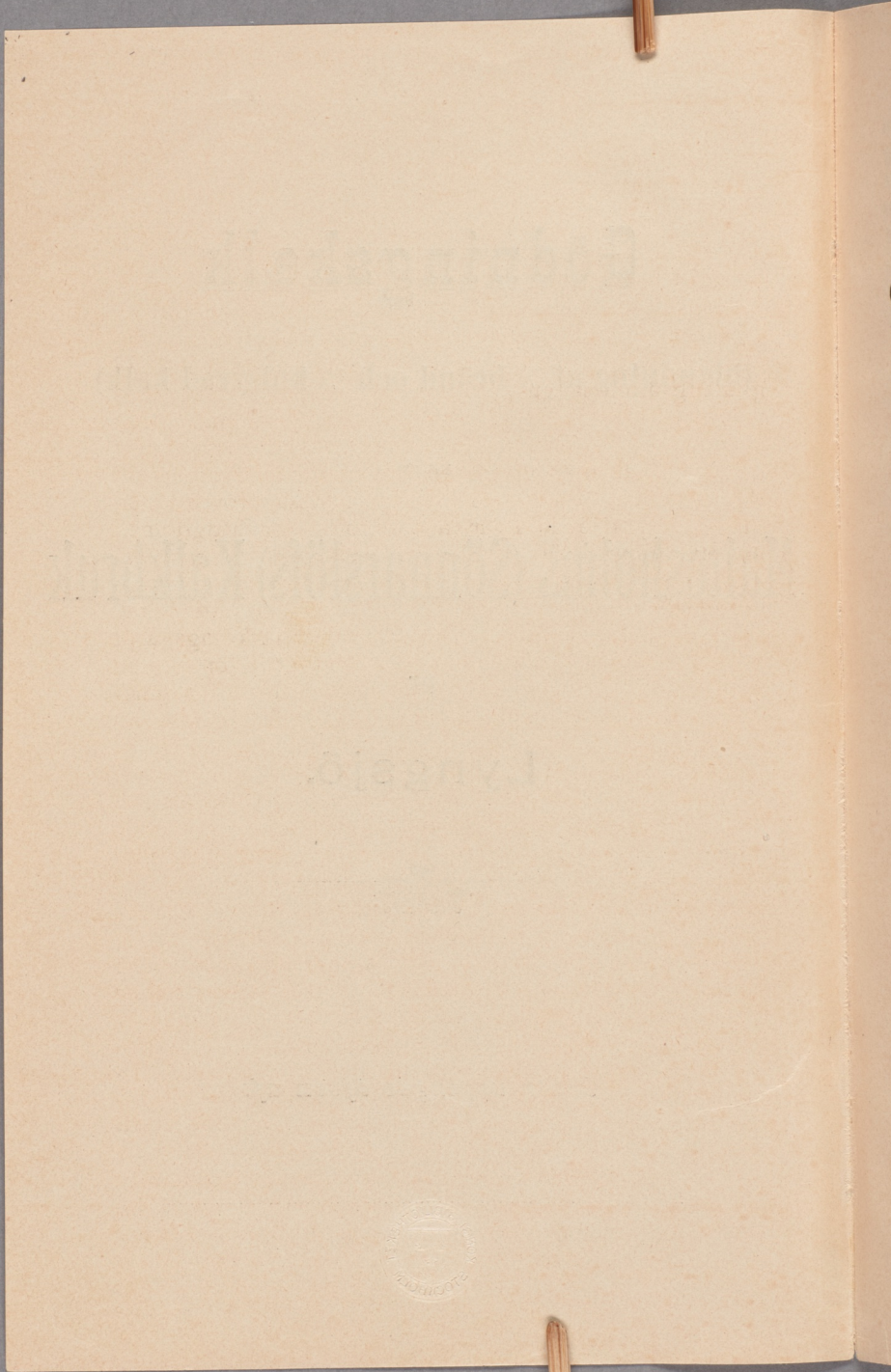
pr

Lyngsjö.

Order upptagas äfven af:

Sedan man kommit till visshet om hvilka mineraliska ämnen, växten oundgängligen behöfver för sin utveckling, har äfven användandet af de artificiella gödningsämnen vuxit i oerhörd grad, och intet rationellt landtbruk kan numera undvara desamma. Men ej nog med att man lärt känna, hvilka dessa oundgängliga växt-näringsämnen äro, man har äfven utrönt att de måste förefinnas i jorden i vissa proportioner, så att växten ej kan vinna ersättning för fattigdomen på ett ämne i öfverflödet på ett annat. Men äfven med kunskap om dessa förhållanden och den noggrannaste tillämpning deraf i det praktiska jordbruket, skall man ofta förgäflvas spåra något anmärkningsvärdt resultat, såvida man ej tillför gödningen i för växten upptagbar form eller åtminstone genom förnuftig handtering af jorden eller genom s. k. *indirekt gödning* håller sin jord i sådant skick, att den dermed införlivade gödseln står växten till buds i assimilerbart tillstånd. Man bör, med andra ord, först tillse, att jorden är i sådant skick att en växtligheten gynnande ämnesomsättning deri kan ega rum, innan man upptoffrar något på dyrbar konstgödning. Detta sker i allra flesta fall genom att först tillföra den s. k. indirekta gödningen, synnerligast genom *kalkning*.

Som af det nu nämnda framgår, bör man dock ej tro, att man gjort tillräckligt för växtlighetens trefnad blott genom att kalka jorden. Denna har derigenom visserligen tillförts ett viktigt näringsämne — kalken — men den har äfven erhållit den jorden sönderdelande indirekta gödningen, kalk, som gör att jorden deraf snart skulle utsugas, om ej äfven de andra växt-näringsämnen tillkomma.

Kalken kan således ingalunda ersätta annan gödning, den frigör endast de i åkern bundna och öfverför i för växten mottagbart skick de åkern tillförda

gödningsämnen. Särskildt är det af vikt att man förser den kalkade jorden med ladugårdsgödsel i riklig mängd. Att man försummat detta är orsaken till det misstroende, man ofta hör yttras mot kalkningen. De lysande resultat, som öfverallt, der man gått förnuftigt tillväga, erhållits genom kalkning, beror i främsta rummet på kalkens förmåga att neutralisera för växten skadliga syror samt på dess sönderdelande inverkan på såväl de organiska som de mineraliska ämnena i jorden.

Kalkens förträffliga verkan på moss- och torfjord består dels deruti, att den binder mullsyror, att den förvandlar de giftiga järnsalterna i gagneliga eller åtminstone oskadliga samt, framför allt, att den framkallar och påverkar salpeterbildningen i jorden. Salpetern, som bildas af de qväfverika mullpartiklarna genom inverkan af mikroskopiska organismer, kan ej uppstå, med mindre jorden innehåller en viss mängd kalk.

På alla jordarter kan man iakttaga kalkens sönderdelande förmåga på de oorganiska ämnena, på fältspat och andra silikater, hvarigenom dessas halt af fosforsyra och kali kommer växten till godo. Den styfva lerjorden mister en stor del af sin seghet och blir mera lätthanterlig efter kalkning.

Härvid kan man möjligen vänta sig samma verkan af rå, kolsyrad som af den brända och släckta kalken, förutsatt att den råa kalken kan erbjudas jorden i finfördelat tillstånd. Gäller det åter moss- eller torfjord, erhåller man snabbare och kraftigare verkan genom att påföra bränd kalk eller en blandning af bränd och kolsyrad kalk.

En dylik blandning af särdeles finkornig kolsyrad och bränd kalk levereras sedan några år från *Malthesholms (Sönnarslöfs) Kalkbruk* under namn af **Gödningskalk**. Dess verkan öfverallt, der den nyttjats, vitsordas såsom utomordentligt god, och skall den helt visst med lika stor fördel kunna påföras all kalk behöfvande jord, blott den användes på rätt sätt och i tillräcklig myckenhet.

Kalkningen bör ej ske oftare än hvar femte eller sjette år och bör då göras så grundligt, att dess verkan kan vara under en dylik period.

Att föreskrifva, hvilken mängd kalk, som bör användas, låter sig ej göra, med mindre man känner såväl jordens förutvarande kalkhalt, som dess halt af mylla och växtnäringsämnen i öfrigt. I allmänhet torde dock 50 Centner pr tunnland af Maltesholms (Sönnarslöfs) Kalkbruks *Gödningskalk* vara rätta kvantiteten, mindre på varm och mera på kall mullrik jord. Kalkningen kan ske på våren en tid före sådden, men bör i allmänhet helst ske på hösten.

En öfvergådnad derjemte på våren, kort före sådden, af 10 Centner pr tunnland har visat öfverraskande goda resultat, synnerligast der jorden innehåller mycket oförmultnade växtdelar, såsom på nyodlad åker.

Att jag under de sistförflutna tvänne åren upprepede gånger varit i tillfälle att undersöka den vid Maltesholms (Sönnarslöfs) Kalkbruk tillverkade *Gödningskalken*, och att denna dervid befunnits ega en kalkhalt af ända till 53,6 % kalk, motsvarande 95,7 % kolsyrad kalk samt 0,20 % fosforsyra, och att den städse egt den tillbörliga graden af finkornighet, hvarförutan kalkningens verkan är ringa eller ingen, intygas.

Kristianstads Kemiska Station i September 1888.

Fritz Johannessen.

Enär jag i flera år har sett de goda resultaten som äro framkomna vid användandet af gödselkalk från Maltesholms (Sönnarslöfs) Kalkbruk, kan jag rekommendera denna kalk till enhvar som har bruk för den.

Isynnerhet frambringar kalken utmärkta skördar å nyodlad jord, mossar och ängar.

Frederiksberg, Danmark i Oktober 1888.

P. C. E. Krarup,

Landtbruksingeniör.

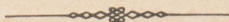
Kalk ifrån Maltesholms (Sönnarslöfs) Kalkbruk, som blifvit använd i den torrlagda Nosaby—Hammar-sjön, har der visat sig vara af stort gagn, dels å utsådt gräs, dels å förut alldeles ofruktbar jord, hvilken i år burit en utmärkt gröda.

Intygas, Näsby den 16 Okt. 1888.

Axel Olin.

Några intressanta kulturförsök ha i sommar gjorts af Herr C. von Felitzen å den lilla mosskulturförsöksstation han anlagt å hushållningssällskapets tomt i Jönköping, berättar Smålands Allehanda.

Sex stycken träkärl nedgräfdes i jorden samt fylldes med torvfjord, väl multnad, men så kalkfattig, att den vid analys visat sig ega endast 0,14 % kalk. Alla 6 rutorna gödslades lika med tomasslagg, chilisalpeteter och fältspatmjöl. Samma dag i början af Augusti besåddes alla fälten med samma slags hafre och med lika många korn i hvarje fält. Det ena fältet förblef okalkadt, det andra kalkades med en mängd, motsvarande 5 tunnor kalk pr tunnland, det tredje med 10 tunnor pr tunnland, det fjerde med 15, det femte med 20 och det sjette med 25. Nu kan man öfverse de olika resultaten. Å det okalkade fältet har hafren hela tiden haft svårt att komma upp. Nu synas der några små förtvinande strån, gula och sjuka och färdiga att vissna ned. Huru annorlunda, när vi vända oss till närmaste ruta, kalkad med 5 tunnor pr tunnland! Här står hafren grön och saftig, sjudande af lifskraft och en jätte mot sin förkrympte redan i födseln dödsdömde granne. Vända vi oss derpå till tredje rutan kalkad med 10 tunnor pr tunnland, så möter oss anblicken af en hafre ännu kraftigare, ännu längre än på den andra rutan, och så är förhållandet med hvarje följande ruta. Öfverallt står hafren högre och kraftigare än på den närmast föregående rutan, till dess den på den sista rutan, kalkad med 25 tunnor på tunnlandet, nått en styrka och utveckling lofvande godt för skörden af både kärna och halm, och lofvande stark motståndskraft mot störtregn och hagelskurar. Granskar man närmare de 5 kalkade fälten, så ser man tydligt, huru allt efter kalkrikedomen växtligheten tilltager, underbart nog i nästan på siffran exakt aritmetisk proportion både med afseende på växtens längd, bredbladighet och stråets kraft. Hela experimentet lemnar en lika intressant som lärorik lefvande illustration till frågan om kalkens nödvändighet på mossjord.

CHRISTIANSTADS NYA ACCIDENSTRYCKERI, 1890.
